

SZABOLCS.

Vegyes tartalmu hetilap.

Megjelenik minden vasárnapon.

(Egyes száma ára 10 kr.)

Kiadó-tulajdonosok: Lukács Ödön és Vitéz Mihály.

Előfizetési árak:

Egyes évre . . . . . 4 ft.
Fél évre . . . . . 2 ft.
Negyed évre . . . . . 1 ft.

Székenyül írta és kiadói hivatal.
Hová a lap szerinti részlet tárgyának küldésének, úgy szinte a hirdetések és minden felhívások irántunknak a helybeli ref. lélekész lak.

Bérmunkások levelek csak ismeretlektől fogadhatók el.
A kéziratok nem vártak vissza.

Kiadói hivatal.
Minden péntek délutánig vagy előbbre, mint a hirdetési díjak.
Vitéz Mihály postai megjelölés.
Köszönettel (postai helyben) irántunk.

Hirdetési díjak:

Minden 4 hasábol poszt-sor egyezri hirdetésnek 2 kr., többszörösen 4 kr.

Törvényes hirdetések sültésűtől beiktatás, kevésebb feltételek alatt esz-közölhet.

Minden egyes hirdetés után kitérés-ilek 30 kr.

A nyit-térben minden három hasábol garmond-sor díja 20 kr.

Az előfizetők, a hirdetések meg-szabásánál, 20%-nyi kedvezményben részesülnek.

Alkotmányosság.

Sokszor hallottam emlegettetni, hogy hazánk népe nincs megérve a szabad eszmékre, hogy a szabadság fegyver kezében, éles kés, melylyel magát vágja meg, mint a gyermek; ennél fogva neki nem hogy köztársaság, hanem még alkotmány sem való.

Én — a hol csak lehetett, mindenkor ellene mondtam e nézetnek, és mostan is ellene mondom. A nép mindenütt érett az alkotmányos igazgatásra. (cultur állományt érték) mert hiszen ő ha el van maradv a világtól, s nem ismeri a viszonyokat, nemcsak meghallgatja a jó szót, de sőt elmegy tanácsot kérni olyanokhoz, kik értelmi fejlettség tekintetében felette állnak, a kiknek becsületességéről meg van győződve.

Ne vádoljuk tehát a népet, de vádoljuk önmagunkat, kik a szenvedélyt minden lépten-nyomon párosítjuk politikai meggyőződésünkkel.

Egy alkotmányos országban minden egyes embernek nemcsak joga van, de kötelessége is ahoz a párthoz csatlakozni, azon nézetet támogatni, melyet legüdvösebbnek tart hazájára, nemzetére nézve; ki ezen meggyőződésben embertársát megtámadni merészi, — az valószínűs szentségtörést követ el, az nem méltó arra, hogy az alkotmány áldásaiban részesüljön, az határozottan értelen az alkotmányos jogok élvezetere.

S vajjon nem napirenden van-e ez minálunk? Nem napirenden van városunkban is?

Miért nézzük tehát görbe szemmel politikai ellenfeleinket? Miért igyekezünk azokat denuncziálni? Alaplatan vádakkal nyíltan megtámadni, vagy alattomban rágalmazni? E kérdésekre feleljen meg kiki saját lelkiismeretének ítélőszéke előtt! Én pedig azt mondom, hogy a ki az ilyenekért ellenséges érzelmet táplál honfitársa iránt, az előtt nem a haza boldogsága lebeg mint szent ezél, arra nézve a hazafiság magasztos neve csak czifra takaró, mely alól kilátszik az önzés, a szenvedélyvel imádot érdekek ördögének lólabá.

Mit uraim?! Hát mi már az „egyedül üdvözítő” hitet még a politikába is át

akarjuk plántálni minden átkos czafrangjával: a gyűlölettel, türelmetlenséggel és szeretetlenséggel? Megköszönöm szépen az ilyen alkotmányos életet, de nem kérek belőle! Ma az egész országban úgy a küzdelmek, mint az irodalom terén elvetették a szenvedélyeskedés dülő fegyverét! Csak Nyiregyháza lenne-e az, hol e fegyverek élesítésén most fáradoznak leginkább? Hol az egyetértés örömméltó is képesek bizonyos emberek megzavarni politikai elfoglaltságukban, s képesek vétkes könnyelműséggel embertársukat, mert más nézetben merészkedik lenni, az egyetlenség magva széthintőjének tekinteni, s mondani? . . . *Fájdalom! de ki kell mondanom, hogy az ilyen emberek nemcsak politikai éretlenséget tanúsítanak, de még fogalmuk sincs az alkotmányosságról, s azon jogokról, melyeket maga az alkotmányos élet biztosít a polgároknak számára.*

Legyünk azért türelmesek egymás iránt, igyekezzünk alkotmányos eszközökkel nézeteinket, elveinket érvényre emelni. Kizdjuk le a szenvedélyeskedést, mely a végletekre ragad s elvégre is viszálykodást, perpatvarokadást szül, elmérgesíti a kedélyeket, s nem ellenzék-re, hanem ellenségekre szakgatja a polgárokat!

Legyén minden ember önzetlen, s kövesse függetlenül a maga meggyőződését! Mindenkit egy kalap alá vonni nem lehet; de nem is szabad, ez ellene volna a fejlődésnek! Küzdelem nélkül nincs haladás, nincs élet! Szükségesek a különböző pártok az országban, sőt ezek az alkotmányos életnek nélkülözhetlen kellékei. — Nincs alkotmányos állam, hol különböző pártok ne volnának. Ezt így kell érteni, tudni minden honpolgárnak, így kell vallani minden hazafinak.

Ki ellenkezőleg gondolkodik, az vagy tudatlan, vagy önző, vagy rosszakaratú! S ha ilyen méltatlan rágalmakkal illet vagy megtámad, — ott hagyom a faképnél, élnezék felette, mint olyanok felett, kik földdel és iszappal szoktak táplálkozni.

Csak Jenő.

Hu nőd nyujt biztató kezét! . . .
De hogy ha itt is felegeteg dül,
S kinez, ki volna biztatód?
Nincs mit remélni! Úgy merítsd el
Ön kézzel zaklatott hajódd.

Lukács Ödön.

Egy család története.

(Regényes korrajz.)

VI. RÉSZ.

A „bujdosók”.

(Folytatás.)

Az ábrándozók, a hetedik mennországra ragadtak megett megroppant az oszi avar; bátra tekintettek s István a hü embert, ki fardalmaiában osztakozott, látták meg, a mint nagy sebességgel felejük közeledett. Arca a sebes jövésben neki pirult, süvegje alól verejtékepek hullottak alá.

Izadora felugrott; egész testében remegni kezdett; Elemér elborult homlokkal tekintett felé.

Még nem kérdezhettek semmit, midőn megszólalt a hü ember:

— Kedves uram és asszonyom, egy peccznny vesztegetni való idők sincs! Nyomunkban vannak. A faluból jövök, hol a csapszékben a falu bíráljával találkoztam. Esmerősök, együtt szolgáltunk, itt a vad mőcz vidéken majdnem egyetlen jó érzelmű ember. Beszélgetésbe

Törökországi levelek.

— Dharádsz-tól. —

Tisztelt Szerkesztő ur!

Miután a társadalmi rend és illem megköveteli, hogy ha én önnök egy jónapot kívánni akarok, az ön szerkesztői irodájába ne az ablakon át ugorjam be, se az ajtóval együtt be ne rohanjak, hanem mint Sasku Károly „Ilemtana” tanítja: háromszor bekopogtassak, s levett kalappal, hajamat félre simítva lépjek be s illedelmesen köszönjek.

Azt meglehetem, s meg is teszem, hogy az ajtót három ízben megkopogtatom, tehát kopp, kopp, kopp. — de ünnepélyesen kijelentem, hogy sem kalapot le nem veszek, sem hajamat félre nem simítom, hanem kopogtatás után, minden teketória nélkül kinyitom az ajtót és belépek.

Az én szokásaimban s erkölcsömben több szögletek vannak, melyek ez illemtan szabályaiba ütöknek; még többen vannak, melyek a „civilizátorok” által „nevelt világ” szokásaival, hajlekjen s nagyon is ruganyos erkölcsével ellenszögek képeznek.

Miután az ön ajtaján bekopogtattam, ön, mint Sasku tanítja, melyebb vagy magosabb hangon, mint hanghártyáinak rezgési ereje hozza magával, felelni fog „szabad” vagy „tessek”.

Igy tanítja ezt az illemtan. Sasku azt mondja: „ha valaki ajtódon kopogtat, felelni kell, „szabad”, vagy „tessek.”

Ez tehát az illemszabály, mely a társadalom összes tagjait kötelezi.

Igaz az, nincs törvény, nincs szabály, kivétel nélkül.

Ha egy adóshoz megy a hitelező, vagy egy ház ajtaján bekopogtat az ember, hol a tata meg a mama közt, minden kitelhető módon, javában foly a kapacitáció, a kopogtatónak nem azt mondják „szabad”, hanem palóc nyelven ezt: „szaaabad.”

Téhat úgy látszik, hogy önnöknek a rozsfizető adósok, a házártsós társak, a veszekedő egyének, mind palócok.

A simahaju, mézes-mázos beszédű, s kéztörő emberek pedig így felelnek: „teszszék.” A vén Murza, egy igen okos patkósövegcsindő, köves Arabiában, kit én, — a helyett, hogy azt mondanám: ezt mondja Heine, Börne, vagy Weiskopf, mint némely embernek tesznek — idézeteimben gyakran fogok említeni, — ki idézeteim igazságában kételkedik, menjön oda utánna, — tehát azt mondja Murza: „Fiam, ne higgy a sima haju embernek, a kéztörő görögnek, a méznél édesebb nyelvű nőnek, vagy férfinak, a szemet hunyorgatónak, mert ha meg nem esznek is, ha történetesen meg nem eszhatnak, de hidd el, rendszeren két alóhelyet ünek.” A vén Murza pedig tapasztalt ember, e mellett jó szögcsindő, lehet neki hinni.

eredtem vele, s kérdeztem mi újság, erre csak kihuzza zsebéből a körözvényét, melyben úgy le vagynak írva három, hogy csak a vak nem ismerne ránk, kivált még ha most is úgy öltözködök, mint akkor. En úgy viseltem magam, mintha semmiről sem tudnék; mind a mellett megfoghatatlan volt előtte, hogy én itt járok ezen a vidéken.

En elmondtam neki, hogy itt lakom a közeli helységben, megházasodtam, azonban megkelektem a pajtást leitatni, hogy minél előbb megküldhessek, mi közben megtudtam tőle, hogy a kutatók nyomunkra találtak, és még ma megérkeznek a faluba.

A pajtás leitta magát, én pedig itt vagyok; most nincs más mód, mint menekülnünk, mert azt is kitudtam részeg állapotban a bíró pajtástól, hogy az a kecske pásztor, kinek most a viskójában lakunk, elbeszélte velünk köntt szerződést, s azt is, hogy itt fogunk bennünket legelőször keresni. Persze, hogy én is jópajtosom semmit se tud a felől, hogy én is ebbe a társaságba tartozom.

Kifejezhetlen remület vett most erőt Izidorán. Elemér pedig mély gondolatokba merült.

Nem sokáig edgte azonban István az illetőket merengeni és habozni?

— Gyorsan tette Elemér urf, nincs vesztési való idők, ha azt akarja, hogy mint sókevényeket megtalálja, felhuzzanak a legelső fára! Készüljünk és induljunk!

De merre? És hova? Ez a nagy kérdés merészkedett eléjük.

— Mit gondol István, — szólalt meg

A „civilizátorok” által „nevelt világ” így kiált: „hieeeer!”
Hogy az ember ezt a szót kimondassa, bal szája végét fél kell húzni a mind szeméig, azután leeresztini, felső ajkát az orráig felhúzni, alsó ajkát a mellére leebocsátani, mintha nem is emberi szája volna, a mit moztog.

A köznép, ha ajtaján kopognak, ezt kiáltja: „kürtöre kandur”. Szerkesztő ur! mint-hogy a kopogtatás csak a nadrágosknál van divatban, legyen szives megmondani, miért mondja a nép nekik, kürtöre? mifele kürtő az? miért járnak azok a kürtőn és nem az ajtón? s miért ök kandurók?

Sasku Károly, ki pedig szavahihető ember, mivel tanár, mérnök s illemszabály készítő egy személyben, ezt mondja: „Illemszabály az, ha ajtódon kopognak, mondjad: szabad, vagy tessék.”

Ha már a haragosok, a házártsós társak, a rozsfizető adósok nem mondják „szabad” vagy „tessek”, hanem így: „szaaabad”, ha a simahaju, simanyelvű s kéztörő emberek sem követik a szabályt, ha nem ezt mondják: „teszszék”; ha a „civilizált” urak „hieeeer”-ja, a szegény osztály „kürtöre kandur”-ja mind kivételek az általános illemszabályt alól; s ha már most a haragosokat, házártsós társakat, rozsfizető adósokat, képmutatásokat, hieerino-sokat, köznépet összeveszszük, kitűnik, hogy a „szabad” vagy „tessek”-nek igen kevés hive marad. Holott, az illemszabály szerint, mindenkinek így kellene felelni.

Ebből már karikacsapásban három fontos tétel bizonyul.

1-ször: hogy önnöknek nem a törvény a törvény, nem a szabály a szabály, hanem a kivételek.

2-ször: hogy önnöknek a törvények és illemszabályok csak kivételek, a kivételek pedig szabályszereleg vannak gyakorlatban.

3-ször: hogy önnöknek jó tankönyveik nincsenek.”

Ugy hallottam, az egyetemi növendékek felolvasás után maguk írják tankönyveiket. — Ennek szükségességén így kell lenni a jogtanban, történelemben, teológiában stb, de hát a vegy- s mértanban, mathesisben szinte maguk készítik tankönyveiket?

Boldog jóvő nemzedék! Ezekre már nem fogja reá senki, hogy nem értik a számot. — Ezek már ha a számot, mértant s vegytant és természetant kinyomtatják, nem úgy fogják írni, mint jelenben írják: „Számant, írta M. isk.tanácsos, fordította s bővítette N. N. m királyi állam főgymnásiumi igazgató.”
Három így: „Számant, írta N. N. magy. kir. főgymn. igazgató.”
Hát nem egy kis rozsló önnök, hogy a magyarországi összes gimnásiumokban s főiskolákban használt számant nem eredeti, hanem fordított mű? Igaz a, paridi hisz önnök par excellent jogász nép, annak pedig nem

*) E már igaz!

Szerk.

TARCZA.

Pihenni jertek! . . .

Mint a hajó, mit összetörve
A hab dagálya és vihar, —
Fel a magasba s mélybe lökve
Küzd a tenger hullámaival:
Az ember-élet küzd, vetődik
Nyomor, baj, fájdalom között. —
Még fenlíleg . . . majd elmerül, ha
Zátonyba, szirthe ütözött.

Barátság, mit a dalnok ajka
A menny tündérékét imád, —
Kincs, de olyan íveg-gyöngy fajta,
Jaj! ha ebből van koronád!
Mert van igaz, hű és erényes
Boldog te! Hogy ha felledél,
De mig egyet találsz: ezerszer
Vérzik fel fájó kebeled. —

Kincs és dicsőség: czifra bálvány
Fényével gyakran elvakít,
De számlóvan hódolva állván,
Megtépve lelked szárnyait.
Ruhád, igaz, fénylik, nyakadban
Arany lánccok kaczerlanak,
De melyből az arany kilóvott, —
Szivredre száll a rút salak.

Pihenni jertek! . . . Egy helyen vár
Beátok édes élvezet:
Kisded családban, hogy ha grögéd,

végre Elemér, — merre találhatunk még menedéket?

— Egyetlen utat ismerek uram, melyen üldözött nem várhatunk, de ez ut ép oly nyaktörő, mint veszélyes. — Ezelőtt néhány nappal, midőn élelmiszerek bevásárlása végett a nem messze fekvő K. helységbe mentem, hazafelé jöttömben elesteleddem, eltévedtem, s nem nagyon messze itt e nyugot felé eső hegyen, mint már elmondottam, egy pásztor kunyhóba találtam, fent fent igen nagy magasságban. Kénytelen voltam ott éz üres kunyhóban az éjszákát eltölteni. Reggel tájékozni kezdtem magamat, azonban sehogys se tudtam meghatározni, hogy merre jöttöm és mely felé kelt tartanom. Közel a kunyhóhoz egy menedékes kopár szikla van. Erre másztam fel. E szikláról egészen be lehet látni a völgyet, melyben most vagyunk. En tehát egyenesen erre tartottam, kimondhatlan fátárság és veszélyek után, miközben most roppant mélységű vízmosásokat, majd meredek sziklákot hagytam magam után, végre elérkeztem ide. Ezen az uton haladó ember aligha jár, de nem is járhat más, csak az, a kit üldöznek. En azt hiszem, hogy amaz elhagyott pásztor kunyhó, mely körül nyoma sincs annak, hogy az idén valaki meglátogatta volna rajtam kívül, — egy időre menedéket adhatna.

Gyorsan lett elhatározva, hogy ezt a veszélyes utat fogják választani a menekülésre.

Az éj azonban kezdett alá borulni a völgy keblére, a nap bucsú sugarai utolsó villantak a magas sziklacsucson, aztán vég-

egyik gazda a tűz elől magtára alatt levő pinczébe rakta el, mint házából hamarosan megmengethet, — azonban a magtár is megvolt a pinceajtón keresztül a pinczébe is elhatott a tűz. Az épületet körül csak kettő volt a tűz ellen biztosítva, mint ária vagyon. A tűz oka még eddig felvirte nincs.

(—) **Majálisról** hazajökök, mint szemmel látott tanyák beszélik e szerencsétlen esetet. Esteli féltizenegóra tájban kocsiok a setében megközköt, valami tárgyon menők keresztül, figyelmesek lettek e körülményre, a szekérről legrúgták, s egy eszméletlenül embert találtak az után keresztül fedvűre, — akin már mintegy 5-6 szekér mehetett keresztül a setében. Pulusa még gyöngyön vert, — fére vonták az utból, nehany puskalövés ismét még a mások szerencsétlen találtak, — ki hasonló állapotban volt azon különbséggel, — hogy azok az életnek semmi jelét nem fedezték fel. Ezt is félre tették az utból; — a szerencsétlen ápolására orvosot küldtek. Elretek-e hozhatók? E felől még nem értesültünk. Több mint valószínű, hogy ezek a szerencsés italkor mértéklen túli élvezetnek estek áldozatul.

(—) **A felejthető hazafi és történelmi jellem:** Bözörményi László szikmék Budapestben a kerespi temetőben egyre a legimposansabb síroknak, rajta a következő felirattal olvasható: „Bözörményi László emlékének. Szül. Kopács-Apáthiban 1822. Meghalt Pesten, saját fogásá alatt 1869-ben márcz. 24-i kén Torbet, de nem hajlik.”

(—) **A Kis-Várda-vidéki** „fekezettneküli néprévélés-egylet” saját pénztára gyarapította el. 1875 évi jun. hó 20-án Kis-Várda-ban az úgynevezett „Várkert”-ben sorssalással és táncmulatsággal egybekötött majális rendez. Belépti-díj 1 ft. Csaldaj jegy 3 ft. Egy sorsjegy 25 kr. A majális kezdete 3 órakor d. u. Kérteknek a nők egyszerű batizs ruhában megjelen. Belépti-és sors-jegyek előre válthatók Kis-Várda-ban: a gyögyszertárban, Sümeghy cukrázdájában, Grünwald Samu, Soltesz Emil, Balkányi Farkas kereskedésben és Windt és Karkuntek terménycserkőben. A majális napján pedig a várkerti kapunál felállítandó pénztárnál. A rendezőség.

(—) **Uzsorás a javából.** Szatmár-megyében — így beszéltek nekünk — él és uralkodik egy modern emberbarát, ki hetvenes percent és betáblázás mellett kölcsönös pénz hozást folytatódó felebarátainak. Hagyján! ez még nem valami különös, hanem az a furcsaság van a dolgokban, hogy a hetven percentezőre kifogja, a betáblázásra kell körülbelül tizennyeg forint s így a jámbor felebarát azon veszi észre magát, hogy kapott tizenhat forintot és adós száz forinttal. Vajon hogy hívhatják azt az érdemes emberbarátot? — Méltó volna, hogy neve megörökítségük — bitovírágók közti!

(—) **A ki egészen akar beszélni,** ilyen formán fejeli ki magát: az emberiség földkérfőjén a mivelődés generatúráiban lehetetlen oly emberiség tapasztalni, a ki csak egy s nem két pohár minémesség plántáinba be a fundus kaszójába. — Sokat akar a szarka, de nem bírja a farka!

(—) **A sósói vasuti állomásnál** egy dolnó végzi a fonóki teendőket, még pedig, a mint halljuk, szabatosabban és nagyobb pontossággal, mint egyik másik mandarin európai Chinában. Gratulálunk!

(—) **Vajjon hol terem a salátá?** Valószínűleg Olaszországban, mert különben lehetetlen volna, hogy május hó utófeleiben tiz krajcárért adjának egy adóst a nyiregyházi vendéglők. Ezuttal csak ennyit . . .

(—) **A sósói furdóban** e hó 19-ig több elarusított 900 furdójegy, pedig a nevezett helyen a vidéki közönség még csak kis mérvben volt képviselve.

(—) **Zsengy bogdányi választókörület!** kitöröltek téged az élők sorából a hírlapi riporterek, mint hajdan az ónodi kurucz országgyűlésében Turucz és Liptó megfűt: a vármegyék körül a ténk karok és rendek. — Más zsevek a megyei lapokban a május 19-ik közgyűlési ellenzéki gyűlésről hozott tudósítások hallgatnak arról, kik nevezettek ki a nevezett kerületbe bizalmi férfiakul a gyűlés által, s a nułaszást szándékoznak e sorokban kiigyeztelni. Tulajdonképen senki sem nevezetett ki mint bizalmi férű, még pedig azért, mivel a kerület már szervezte van s így újabb szervezkedésre semmi szüksék.

(—) **Jó metség.** A liverpooli rendörség előtt nem rég egy férfi állott, kit azzal vádoltak, hogy öngyökkösségi kísérletet tett. A vádolt tagadta tettét, s arra az állításra, hogy már fűgött midőn levágták a kötelet, azt az aláztat meggyőzést tette, hogy nagyon megázott s csak a ruháját akarta megszáritani. — (Függ. Polgár.)

(*) **Meghívás.** Az alsó zabolos és hajdukat, prot. tanyá-egylet, északközérségi t. tagjai a. E. évi június 9-kén d. e. 10 órakor T. Dobon tartandó értekezletre tisztelettel meghívattak. Tárgyszorazat: 1. A helyi iskolák megszervezése s gyakorlati tanítás. 2. Elnöki jelentés. 3. Elnök választás. 4. Értekezések és felvasolások. 5. Pénztári vizsgálat. 6. Népiskolai tanterv. 7. Intévdányok stb. Sz. Mihályon május 24-kén 1875.

(—) **Bodzdon,** május 23-kán, d. e. 10—11 óra közti, — míg a község népe a templomba vö, így ház, melynek lakói szinte isteniszteletlen voltak, kigylüt; és eről még öt más ház gyült meg, így összesen hat ház hamvadt el. A leégettek a szegényebb lakosok közé

számitattak s így némelyik házával mindenét veszíté. Mint mondják, a háziasznya a konyhában tüzet hagyott, midőn templomba távozott, ebből valami csapongó zsebkébe a kopt a gyér tapasztalás eláttot kémszakra s eröl támadt a tűz; tehát szerencsétlenség is, vigyázatlanság is az ok — Jó lenne a keménykér jobban ügyelni mindent.

(—) **Megnyék egyik kisbelszeri községe** Vas-Megyén e napokban tartott képviselői gyűlésében évenként fizetendő tiz forint segélyezést szavazott meg a honvédelmi ház számára s első elölletét Krasznay Péter sz. bíró kézbebe is fizette, ki azt rendelkezési helyére eljuttatta. Eljének a jelkes vasmegyeri hazafiak, kiük izlep és dicseretes példavá lettek elő bizdításul a mai közönyös és szűkebbé hározaknak.

(sz.) **Ugy halljuk,** hogy Marossi József vasuti vendégös nem sokára Kassára menend vendégölésnek a Schalk háza. Tiszta, izletes, magyaros konyháját ismervé, hiszikük, hogy a kassaiak meg fogják véledegve lenni.

(sz.) **Miklósi színtársulata** újabb időben mindent elkövet a közönség kielégetésére, a közönség mindamelltt kevésbé buzgólkodik. Ugy halljuk, hogy a napokban a Veszprém meg fog hozzájuk érkezni! Vajha mindelebb! mert valóban sajnálnók, — ha Nyiregyházán igyekvő társulata nem szerethetné meg a diadal bábérját.

Színháziszemle.

Csütörtökön, máj. hó 20-ikán Toldy István „Kornélia”-ja került színpadra. — E darab meséje, valamint mindazon új daraboké, melyek a Miklósi színtársulata által Nyiregyházán legközelebb előadattak, eredeti budapesti levelezők tollából ismertettek voltak — még akkor, midőn Budapestben legelőször színpadra kerültek, ugyanazért egyenesen az előadással fogunk szólni. Miklósy (Temesi Géza) egy kiesapogó férj, egy kéncz szerepét elég találóan személyesíté, daczra alkalmatlan reaktőségének; egyetlen megjegyzésünk az, hogy azon értelmes, kissé lassu szavalt, mely más szerepeiben előnyére van, itt különösen ama ledér jelenetben, hol egy könnyvű kéncznek elolvadozására kissé hevesebb és gyorsabb hanghordozásra lett volna szükségs, némileg a feszélyesség jellegét viselte magán. — Hunyadi Margit (Kornélia) képzett és gyakorlati színésznő, tisztá értelmes, bár kissé gyenge hangja, hibátlan hanghordozása minden értelem kifejezésére alkalmasnak teszük őt. — Voltak egyes jelenetei, melyek méltó tapkora ragadták a közönséget, — sőt itt-ott könyeket is csaltak a szemekbe. A harmadik fölszerep képviselője Ronaszék (Dunay Zoltán) bár teljes igyekezéttel csiung hivatásán, még nem bír azon gyakorlatossággal, mely mindig jelentékony szerepeit a kívánt mértékig rokonszenvesen tehették. Az értelmes kifejezésen teljes öntudattal nem rendelkezik a hangok megválasztására. Térdre omlása, az imaddó nő előtt, midőn titkon ápolst szerelmét valija meg, feszes és merev volt. A mimika, a test beszéd még gyenge oldala. Azokban a tanulmányi nyomai rajta élnék vonásokban mutatkoznak. A többi másodrendű szerepek személyesítőiről — ezuttal tértiánya miatt hallgatunk.

Szombaton adatott „Egy szók az országgyűléshez” O. F. Berg című színműve után színpadunk Miklósy Gyula A szereplők által vége igyekeztek e hatására számított — és a polgári házaszság behozatala mellett burzsojkódó darabot érlelkesse tenni, s a hatás nem is maradt el. — Miklósy (Ilavasi Károly) különösen az első és második felvonásban tökéletesen beletalálta magát szerepébe. Egy szelleműsü iparivagnak, (ki botlott ugyan, de szíve még aialpiában nincs végképp megromolva), nagartatlását híven alakítja, későben azonban ama jeletment, midőn mint biológusalan férj mámoros állapotban áll néjevel szemben, s mostoha gyermekének látása minden keserű emléket felkölti, a romamosan fokozódó szenvedélyes gyűlölség kifejezésére, mely végre a gyermek eladásában tetőződik, nem találta el egészen a boszuvall vegyített gyűlölséget eljöttöt hangját, még ellenben a végső jelenet összeruzuó érzelmei helyes kifejezését találták játékában. Hunyadi Margit (Emma) itt is csak elismerőleg nyilatkozhatunk. Ő a társulatnál határozottan első színésznője. Amaz önvalomás, melyben Iroll előtt (Róza) bevallja a fia iránt tapált szerelmét, azon mely fajtáulom víz-ratúrózése, midőn zokogva valija megbatolást, — oly kerestelen s épen azért megható hangokat csalt akcjaiba, mikép feleltek, hogy színpadon van elottünk. Maga az élet állt elötünk e jelenetben, későben, midőn Gyulának (Rónaszék) látma kell, hogy másnak karjai között van szerelmese, az érzelmei gyors változásait, fájdalmának elpalástolását kieserőlni a ledér, könnyvű nő hangzával, teljesen sikerült neki. Berzesnyei, a városi plebánus, szinte gyakra derült mosolyra hangolta a közönséget, Rónaszék, Rónaszék, Rónaszék sat. elég ügyesen játszottak, egyedül Horváth Aranka (Finette) rotította meg az előadás kereskedéséget, botránys szerepmutatódsával. Alakja oda illik a színpadra, de gyakorlatlansága, merev mozúlatai képtelenségre teszik ott még nagyobb szerepek eljátszására. Ismeretlen a nyelv törvényeivel, a szavalt szabályával, a szemvédélyről fogalommal sem látszik bírní. Ohajandó, hogy még csak kisebb szerepek eljátszására alkalmaztassék.

Máj. hó 23-ikán „Budavár bevétele 1849-ben.” E darabban találkoztunk először Fejérváryval az alkalommal, kit már lapunkban többször meítányoltunk. S esodálkozunk, hogy e tehetségés színész mi oknál fogva nem lép fel gyakrabban nagyobb szerepekben. Fejérváry sokoldalú színész s e mellett már a mulból kedvence a nyiregyházi közönségnek. Örömmel találkoztunk nevével gyakrabban a színpadon, s eredeti alakításával a színpadon. Alkalmat vesznék az ismert darabál, hogy Ronaszékéről tüzetesen emlékezzünk meg, ha eddig kevésbé elégitette ki a közönséget, e darabban minden bizonyján legelőbb szétaltálta a valódi hangot, mely szívből jöve, sívszekezh szokott. Általában úgy ó, mint az egész társulat napról-napra inkább kezdi meggyezni a közönség tetszését. Az előadás látványos oldala elég jól sikerült, az allegorai képlet elég izzássel volt rendezve, a festői csoportoztat a közönséget élnék éljenzésre ragadta.

Közönség szép számmal volt jelen. Sajnálunk, hogy a vidék ritkán van képviselve, minék oka talán az lehet, hogy az igazsátság a szomszéd községekbe nem szokott színpadot küldeni. — A többi előadásokról jövő számmunkban.

Nyirfalombok.

XV.

(Földindulás itt és ott. Világfölké néhány percig. Elméleték a földrengéssél. A mi elméletünk. A mi legnagyobb baj volta a férfiaknak. É a nőknek is. Mit szeretünk, mitől iróztunk? A búcsók bölése. Jövendőmondás, tüzteszen indokolva. Jó tanács mindnyájunk számára.)

Mint nem régen olvastuk a lapokban, a hellenek fővárosában és környékén földrengés mutatkozott s e meglöböntben fűnségés tünemény hazánkban is jelesül Révkomáromban. Ó Gyulán és más pontokon szinte észlellettet, — szerencsére nálunk nem nagy mérvben, nem tanúsítva ezuttal romboló gyöketlen hatalmát s legfeljebb a jókora nyelvvél meglödt komámasszonyoknak okozva egy kis dövs (vajha huzamosan tartó) megszeppenést, hogy halhatásokkal — ha csak néhány múló pillanatra is — létesülni engedjek az anyirra öhajtotat, de valószínűleg örökös álomképek meglödt világbéke mosolygó ragogyványos ábrándját.

A földrengés okálul különböző tényezőket említenek a tudósok és nem tudósok. Legszájtáságban fellegés e részben azon vad népé, mely azt hiszi, hogy földünk egy óriási hald tartja a hátán, és e roppant csuka vagy harcsa időnkénti viczkázódása idézi elő a képek és túrók szokásos tánczát a falakon, a tornyok hajbólésáját, a kényének „salto mortaleját” s az épületek kömvi megakodás alá helyezését. — Persze e kissé kezdetleges fellegást kieszínlyöget elvetik a mai természet-tudósok, és a földrengés a föld melyben létező tüz és víz egymásra hatásából s az éként kitélő gödökököl úgy akarkják kimagyarázni, hogy a göz nem törhetően utat magának a felszínre, hatalmasan meggrázza a föllete elterülő földréteget. — természetesen mi egyik véleményem nem fogadjuk el, hanem ezenel ünnepelesen azon állítást közzékszartjuk, hogy a földrengés onnan származik, mert olyankor föld a nyákn haragzikot derék elfajult, elmivelödt, felvullakodt gyermekeire, s erélyesen tudatja velünk, hogy ha — mint ezt közelebbről is izente a mult évi üstökös által — meg nem javulunk, úgy leráz a hátáról és öléből benntinek, mint a forgó szék a férges gyámölésöl . . . mehetünk aztán, ha tudunk, az Algolba, Oriónba vagy az Andromédába, de bizony ott egyik helyen sem terem az a kitűnő paszabi vagy szentandrásí dolány, sem a szerényel, tolosvai és ménes felségés nedű a férfák számára, az érdemes kávémenék is hiúban küldenek a boltha ínom zamatu Cubárt, készgazdag arany Jávárdit, mert ott is csak ikitörés és makk-kávét kaphatnak. . . aztán meg mindenki csak is azon áránban részesül az ottani államk javadalmában és előnyeiben, a mily áránban az állam érdekeit és virágzóását eszkölzi, — már pedig ez nagy képtelenség és fonák rendszer volna nekünk, kik szeretjük a hírs árnyat, a pamlag és fauteuille kényelmes sístáját, a „sine cura” hivatalokat, az ödes semmitnemestést, de a munkától, verejtékéstől és fölé; a kitartástól ugyan borsózik a hátunk . . .

Ne képzeld azonban jámbor olvasó, mintha mi saját magunknak követelnék a földrengés ilyenszerű megfékezésének dícsőségét. Nem . . . több évezredel elöztől nyilatkozott így szellemben egy gondolkozó fő, ki daczra annak, hogy a legmagasabb körököl szlelletet, valamint korában méltó volt, úgy időnkben is az, hogy bölcsék bölcsének neveztesek. Nevét nem mondjuk meg (hátha még sajátpörbe fogná valaki!) talán szavaiából felismered; „négyindul a föld a szögla alatt, mikor uralkodik, — a bolnd alatt, mikor elegend eszik, — a gonosz mordelkedű a szony alatt, mikor férjhez megyen, — a szögla alatt, mikor örököse leszén az ő asszonyának. . .”

Lemondunk hát az eredetiség nimbuszárol s mindössze is csak tovább építve a fentebb jezett alapon, ezenel megjösölünk, hogy rövid időn földindulás lesz Magyarországon.

Hogy ne!

Hát mikor olyanokat olvasunk a lapok-

ban, hogy egyik magyar főispán német nyelven folyamodik a magyar miniszterhuzhoz adófetés halasztási kérvényével. . . hogy magyar miniszter szinte Teut nyelven ad be folyamóványt Budapest tanácsához palotaépítés tárgyában. . . hogy az országház selye matadorjai a május 5-iki ülésen oly szemleimen dorongolást, gyermekies feleselést és fékvezétt hadonást indítottak egyesek ellen, minő nem képviselőházi méltóságával, de a legszekélyebb község tanácskozásánval tekintélyével sem férne össze. . . hogy gróf Apponyi el. Comp. ó nagyméltóságaik saját úr fogaitak adómentességért az újból behozandó hírlapfélyékek által akarták eszközölni. . . hogy a mult napokban több nemetszéri apácza, harát és pap érkezett fővárosunkba, söt egy egész gyarmat készil hazánkat boldogítani. . . hogy a nagy Széchenyinek egyik névokora Pál (helyesen jegyzi meg a „Vasárnap Ujság”, hogy ő kegyelme e „legkölsőbb magyar!” Somogy-ge legközelebbi gyűlésén, mint az ottani pecsovcikok kolomposa azt mondta, hogy erélyes kormány nem érdemel bizalmat, mivel senkire nincs joga reageroszkolni a magyar nyelvet, még ha a magyar kenyerét eszi is. . . hogy a méltóság főrendek a helyett, hogy a mulandóságról komolyan elmélkednének, még berzenkednek a képviselőházi határozatával szemben . . . és mikor halljuk, hogy vannak törvényeszek, melyek nagyon megérdemelnek talpak alá az „utifelet”. . . van civilizált ember, ki az egri érsekimegye schematismusán kívül semmi, de semmi nem nevezendő könyvet nem olvas. . . vannak fanatikusok, kik a régi jödöket (szent inquisitio stb.) szeretnék visszaidézni. . . vannak minden apotokók, kik nem restelik világot hallatásra kimondani a nagy képtelenséget, mintha ez vagy ama hitfekeletet tagjai lehetnének úgy hazafiak. . . vannak kik egyes kivételek alapján egész östánokat elítélnék és becselenségek sarával dobálnak. . . és midőn látjuk a mérész rópti politikusokat, kik előtt egy Bismarck, L. Napoleon, Pitt, Kauniz csak szatócse és semmi. . . a nagy hazafiakat, kik azt kurtólják, hogy időtlen handabandáikkal csak is ökö hitvatják megmenetni az országot. . . látjuk, hogy a katonai hatóságok gyakra mily kevéssé hajlamot tanúsítanak az alkotmányos fogalmak iránt. . . hogy a mézes betek még el se mulnak jóformán, és a szegény néznek már fajtadalkönyveket kell hullatniok ridék származozvagségökben (oh csak jönné már hazafelé az a Pista, az az Imre, az a Bertli!) . . . hogy az árvaanyagok, mint olvadnak, mint párolognak több esetben, a sokszor fonák, sokszor hűtlen kezelés miatt. . . hogy sok házál az utolsó szó mindig az asszonyé, és viszont sok házál a nő az utolsó. . . hogy a föld pályái sokszor mily érzéketlenek a kiesvény nyomora iránt s viszont a nép mint fordul el a mítók és hamis próféta szavára bölcséitől és igazbarátaitól. . . hogy sok községben, a hány tagból áll. . . úgy felé huz az értelmiség. . . hogy némely község pusztán kitélfe egyénekből áll,olyanokból, kik a közgyogonba kótórásznak, és olyankból kik szeretnek, ha ott ökö kótórásznának, — szóval midőn olvassuk, halljuk és látjuk mindezeket és száz meg száz hasonló nyomoruságait az életnek, ahogy sem lehet menekülnünk a sulyos gondolatól, hogy föld anyánk rövidesen megelégtel elhaltamandozt impertinenciákat, — egy nagyot gondol, meggrázta mérgezes kötényét, chignonját és tunikáját s lepotyogtat bennünk érdemelen hit és leányait egytől egyik a szírké semmibe!

Bizony biz ny nem ártana, ha kissé megjavulnánk!

— 2 —

Szerkesztői üzenet.

Lombink Ot a hol, versei tetselgére mutatnak, még azonban nem elég értek a nyilvánosságunk ígnyekeit. — **G. P. Eperjeske.** Ne túrlimeletkezjél, többet levelemben, Ujdonságaidat közzöm. — **K-nak Apagy.** Bajos az íly dolgokba fogni, mert nem tudjuk, hogy az illeto tulajdonos maga adta-e a nevet, vagy más, p. o. valamelyik cseled. Egyéb tudósításokat szivesen közlünk. — **„Bardnászok diák” szerk.** Lapunk már jár! Emlékezze igeletre. Pista emleget.

Felölös szerkesztő: LUKÁCS ÖDÖN.

Pénztárnok: VITÉZ MIHÁLY.

Nyilttér.

HIRDETÉS.

Van szerencsem tudatni a n. é. közsönséggel, miszerint a meleg bekövetkezéttel minden széles-féle, és más teli ruhák, női mint férfi, és más téli eszközkök, n. m. szönyegek, terítők, és kitömött állatok, stb a káros molyok elleni biztosítás végett elfogadtatnak nálam.

Rottaridesz János.

Üzletom a városháza alatt, lakasom Róza-utca 1360 szám alatt Nyiregyházán.

POLLÁK

ujonnan nyitott

27 kros

egyetemes árucaarnokában Bécs Mária-hilferstrasse 1. a legszigorubb jótállással az áruk legjobb minőségéért s valódságaért, s nagyban kis-csinben kaphatók

Gyapjuruha-szövetek

mindig a legfinomabbak és divatosabbak minden színben, sima, csikos vagy koczkás még pedig **Lüster, Rips s Diagonalplaid kelmék**, egyzsinű és caricizott scott plaid-kelme; legjabb és legszebb ösi és téli **Nordpol-Flanell** (Wattmol) s legjabb nordpol kelmék, divatos ruha barchet, cosmanosi perkal, Creton, török piqúe hálókötönsnek, kék, barna s fehér színű és flanel barchet, rumburgi, hollandi és készíttelen sziléziai fonalvaszón, házi- s bőrvászón színes és virágos czicz-mouslin és csipke-függönyök, atlasz-gradl, szíves ágynemű, vászondamaszt-törölközők, matrác és diván gradl, chiffon 3/4 és 6/8 széles, selyem és kásmér nyakkendők, hosszú és rövid harisnyák, keztük, vászon és batizt zsebkendők, csipke, selyem és bársony szalagok mindenféle színnel és szélességgel stb. és számos ezer egyéb tárgyak.

Mind csak

27 krajezár.

A szétküldések utánvét mellett azonnal lelküimeretesen teljesítettek. Mustrák és árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Csak

27 krért

róf, darab s pár száma, szigorú jótállással az áruk legjobb minőségéért és nagyban és kisben árutatnak

Gyapju-ruhaszövetek,

mindig a legfinomabbak és divatosabbak minden színben, sima, csikos, vagy scot caricizt még pedig **Lüster, Rips, Diagonalplaid szövet**, egyzsinű és skót modoru plaidkelme, s a legujabb s legszebb ösi és téli

Nordpol-Flanell

(Wattmol) és a legnehezebb új nordpol kelmék, divatos ruhabarchet, cosmanosi perkal, creton török hálókötönsnek, piqúe, kék, barna és fehér színű és flanel barchet, rumburgi, hollandi és készíttelen sziléziai fonalvaszón, házi- s bőrvászón, színes és virágos czicz, moulin és csipke-függönyök, atlasz-gradl, színes ágynemű, vászondamaszt-törölközők, matrác- és diván gradl, chiffon 3/4, s 6/8 széles, selyem s kásmér nyakkendők, hosszú és rövid harisnyák, keztük, vászon- és batizt zsebkendők, csipke, selyem és bársony szalagok mindenféle színnel és szélességgel, több ezernyi más tárgyalakkal egyesegegyül kaphatók a szilárd hitelmek ismert legidősb s legelsőbb alapított

27 kros

arucarnokban

Bécsben, Kúrtmerstrasse 34.

(Bürgerspital-Gelände.)

Megrendelések utánvét mellett pontosan és lelkiismeretesen; mustrák és árjegyzékek ingyen. (24—30)

Szives tudomásul.

Van szerencsém a n. érd. helybeli, egy a szabolcsamegyei és hajdukertleli közönséget értesíteni, hogy a Sóstó fürdő május hó elsejéig megnyitott; egyidejűleg a következő újítások életbeléptetését hozom közöndomásra:

1. Étkezés társas asztalnál, — (kivánságra külön teríték.)
2. Azon vendégek, kik gyógykezelés alatt vannak — az orvos által előszabott minősítvényvel rendelhetik meg a kívánt ételeket.
3. Vasárnapok a polgári népmulatságokat rendezek.
4. Több ízben az ideyén át táncszestélyek, zene és szinlelőadások fognak rendeztetni.
5. Minden természetes gyógyásványvizekből folytonos fris minőségben készletet tartok.
6. Orvosi utasítás mellett levők, bár mily rendeleteit a legpontosabban teljesítem.
7. Szóló gyógmód életbeléptetését szorgalmazom.
8. Az étkezésre nézve igen jutányos árakat szabok.
9. Pinczém teljesen kiállja a versenyt bármely, eddig volt I. Szóval oda törekss. m. hogy a fürdő t. vendégeinek kényelmét, minden tekintetben megszerezem.

Hiszem és reményem, hogy áldozatkészségemet és szorgalmat legjobban jutalmazandja az, ha minden részről elismerést szerezhetek, mert ezzel kapcsolatosan a magam javát is előmozdítottam.

Bécs, pártfogásába ajánlva magamat a nagyérdemű közönségnek.

Kelt a nyíregyházi sóstón, május hóban 1875.

2—2

Alázatos szolgálja

Weinberger Bernát,

fürdői vendégfőnök.

20 22 24 25 27 kros eladás.

ELSŐ

Budapesti nagykereskedői bizományi raktár

KATZ T.,

Kubliczinó-féle házban, Gredik és Tester-féle czukrárszának átellenében.

Van szerencsém a nagyérd. közönséget ezennel tudósítani, miszerint egy Pesten székelő, egyike a legnagyobb és legjobb hírnévnek örvendő kézmű árus nagykereskedő cég — helybeli bizományi raktárával bízattam meg.

Azon kedvező helyzetben vagyok, hogy a t. cz. vevőimet, akár nagyobb akár kisebbzerü vételenél oly kedvezményekben részesíthetem, a minőket itt helyben senki sem nyújthat — gazdag választéku mindennemű ruha, függöny és nadrágszövetek, Creton, Mousselin, Battiste és minden színezett francia ing, Percail, — 3/4, 5/8, szélessegi Chiffon vásznak, fonál, hollandi, creas és pamutvásznak, — minden színezett párnahajnal való czérna kanavásznak, törölköző s tányérkendők, francia Mousselin és angol foulard kendők, fehér s színes vászon zsebkendők, fehér s színes barchetok, harisnyák, szalagok — és még más többféle árukkal dusan felszerelt raktárrammal pedig, minden hozamm intézett megrendelésnek azonnal megfelelek.

A midőn még kérem itt jegyzett árákból azon meggyőződést szerezni, hogy velem senki sem állhatja meg a versenyt, nagybecsű látogatásait, kikérem — egyelőre a legszilárdabb kiszolgáltatásról biztosítom és kiváló tiszteltet maradtam.

A nagyérdemű közönségnek.

Nyíregyháza, 1875. év február hóban.

Alázatos szolgálja.

KATZ T.

(7—12)

20 22 24 25 27 kros eladás.

Ujonnan érkezett árucikkék a 27 krajezáros

első bécsi

KARTONFESTŐ GYÁRI-RAKTÁRBAN.

Helyiség: a nagybereczeni utcán levő Kerekréty-féle új házban. Találhatók különféle cikkek, melyeknek minősége- és szilárdaságáról mindenkor kezeskedünk, egyenlő árban

27 krjával

válogatva darab-, róf- és páronként kaphatók.

Különös tudomásul

Legujabbban Bécsből érkezett legfinomabb divatosabb, tavaszi s egyéb kelméinket ajánlhatjuk.

Tessék meggyőződni személyesen.

Ez tizlet választékban még a bécsi bazárokat is túl haladja!

Szives pártolást kérve, maradunk teljes tisztelettel.

bécsi első

kartonfestő gyári raktár

(13—2) Nyíregyházán, nagybereczeni utca, Kerekréty-féle új házban.

Pályázati hirdetmény.

Ny.-Bétek községében üresedésbe jött 400 frt évi fizetés, 80 frt fűtés és irodai általánnyal egybekötött jegyzői állomás f. évi jún. hó 21-én választás útján be fog tölteni.

A pályázni kívánók felhivatnak,

miszerint kellően felszerelt kérvényeiket alantírott szolgabíróhoz Kálló-Semjénbe, a kitzött határidőn belül, beadni el ne mulasztassák.

Kálló-Semjén, máj. 20. 1875.

Kállay János szolgabíró

Tudósítás.

Szem- és fülbetegek, kik tanácskozás végett Budapestre utasítottaknak, bizalommal fordulhatnak

Dr. Grossmann L.

kórházi főorvoshoz József tér 71. sz.

(3—29)

GIESHÜBLI
legtisztább luganyos savanyvizforrás.

E savanyvizforrás egyik a legismertebb, legjobb és legkellemebb természetes savany vizek között.

Eltekintve igen nagymérvű gyógyhatását **török, gyomorhajók és gyomor-pórcsiknél** és a **gége, hariszing és húgy-hólyag idült bajainak** kitünik ez mint rendszer ivóviz, minden más chcz hasonló vizek mellett, mivel ez a szomját igen kellemelecs üdítő és erősítő hatással enyhíti. — Ajánlja

Mattoni Henrik
Karlsbadban. (Csehország.)

Nevezett viznek, ugyszintén mindenféle bel- és külföldi ásványvizeknek rak-tára **Pavlovics Imre** urnál van **Nyiregyháza**ban.

(3—10)

Haszonbéri hirdetés.

Kálló-Semjén, mintegy 1400 holdat tevő tagos birtokom beleséggel együtt, hat egymástani évekre haszonbérbe kiadó. — Feltételekről értekezhetni dr. Heumann Ignác ügyvéd urnál Nyiregyháza, vagy a lent irt tulajdonosnál.

Kelt Nagy-Halász, 1875. ápril hó 19-kén.

Kállay András.